

MARIBORSKI

Političen list.

Državna licejska knjižnica
v Ljubljani.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 10.— mesečno.
četrtletno K 30.—
Če pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 9.50. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik popoldne.

Posamezna številka stane 60 vin.

Uredništvo in uprava:

Mariborska tiskarna (Jurčičeva ulica št. 4.)

Telefon uredništva št. 276, uprave št. 24.

Leto III.

Maribor, sreda 14. aprila 1920.

St. 84.

Vspeh dr. Rennerjevega potovanja v Rim.

Millerandova izjava v zbornici. — Jadransko vprašanje ne bo rešeno v San Remu.

Tihotapstvo in draginja.

Anketa o draginji, ki jo je sklicala vlada v Ljubljani, se je končala s tem, da je vlada sprejela nekaj nasvetov, ki jih bo poslala uradno naprej, da se o njih uvaža in kaj primerne ukrene. Ker poznamo «šimelna», vemo, da bo počasi vozil in da bo še dolgo trajalo — predno bo draginja prenehala. Razpravljalo se je o marsičem, začelo se je z mlekom in končalo se je s prehrano v obmejnih krajih. Nekaj misli je bilo prav zdravih, zanimivo pa je, da je moral zastopnik uradništva parkrat ugovarjati proti temu, da se na anketi skuša cene dvigniti — namesto da bi se znižale. Mi si tako razlagamo, da si hoče neka stranka celo z mlekom delati politiko. Pa to je vedno tako: ko si je upal bivši predsednik poseči brezobzirno po trgovcih, je našel odpor — novi predsednik pa ne bo posegel po sloju, ki bi potem ne volil z njegovo stranko.

Svoj čas smo slišali, da bodo razne dragoletnike (t. j. verižnike) cenogonce in tihotapce po kolodvorih obešali in nas je ta vest prav razveselila: žal da je bilo naše veselje prezgodno, ker nismo nikogar videli

viseti; tudi zdaj se je govorilo o tem in se je predlagalo sledeče:

1. dvigniti moralo ljudstva, podučiti ga;
2. proglasiti tihotapca državi nevarnim zločincem in izvajati iz tega posledice;
3. postopa naj proti tihotapcem politična oblast poleg dohodarstvene;
4. kaznovani tihotapec naj izgubi volilno pravico za dobo petih let;
5. ako izvršuje obrt, naj se mu odtegne obrtni list ali koncesija za dobo dveh let;
6. tihotapci, kateri niso pristojni v našo državo, naj se izženejo, in ako se vrnejo in se zopet zasačijo pri tihotapstvu, naj se predajo na prisilno delo;
7. opetovano radi tihotapstva kaznovani naši državljani naj se predajo za dobo dveh let na prisilno delo;
8. z isto strogostjo naj se postopa proti sokrivcem, pomagačem;
9. društva naj izključijo vse tihotapce iz svoje srede;
10. vzdolž mej naj se ustvari 10 km širok obrambni pas, v katerem se stavijo pod kontrolo potniki in živina;
11. sodeluje naj narod, društva, zadrage;

Takrat je drvelo vse v bližino demarkacijske črte, ker so se bali, da Jugoslovenci udarijo. Vendar navdušenja nisem opazil nobenega. Celo arditisti so peli: „Bandiera rosa... eviva la repubblica e la libertà...”

Vojaške oblasti so s Postojncem brezobzirno postopale. Vojaštvo je porabilo skoraj vso pitno vodo, tako, da je domačinom za kuho primanjkovalo. Vojski so kradli perutnino, poljske pridelke, vse, kar jim je prišlo pod roke. Na lastne oči sem videl laškega majorja, ki je trgal na njivi zeleni bob in ga zaužival. V reki Pivki so pokončali malodane vse ribe z ročnimi granatami. Skoraj vse mačke so polovili in vse vrabce postreljali. Kmalu, da ni bilo več slišati čivkanja vrabcev v lepi Postojni.

Postojncani so ostali zavedni, zvesti svojemu narodu, le nekaj žensk je izgubilo značaj. Največ prodajalke in druge takih sort, ki so kedaj služile v obmorskih mestih. Za lire so se prodajale, in se šetale z laškimi kavalirji v svili in baržunu, revice. No ni čudo! Saj sem poznal v Rojanu ženo jugoslovenskega častnika, ki je bila za ukradene konzerve, za kupljene „paštice“ in za darovane kovinaste prstane s simili-briljanti na razpolago grdemu laškemu vojaku, prešestnica!

Ko sem imel manšete in ovratnike odnotraj vse popisane s stenogrami ter si nabral

12. psov ob meji ni jemati na polje ali v gozd.

Zastopnik Prekmurja pa je predlagal še sledeče:

1. Naj se vsi oni, ki rajši prodajajo tihotapcem ali navijalcem cen, kakor domačim potrebnim revežem, proglase kot tihotapci. Nepreskrbljeni sloji, to so po deželi itak po večini le kmečki delavci, pa naj bodo dolžni, po nizki ceni opravljati poljedelcem poljska dela.

2. Naj se organizira potem že obstoječih ali še snujočih se gospodarskih zadrug, katere smatra ljudstvo kot eno najvažnejših panog za pobijanje dviganja cen, nakup življenjskih potrebščin pri producentu in jih potom teh zadrug ali njih centrale odda delavskim konsumnim društvom v direktno oddajo konsumentom.

3. Zoper tihotapce, verižnike in navijalce cen naj se uvedejo veliko strožje kazni, nego so dosedaj v navadi, osobito občutnejše denarne globe in ljudska sodišča (batine in sramotilni oder). Od zaplenjenih predmetov, ki se odvzamejo tihotapcem, naj se ena polovica ne odda onemu, ki je tihotapca ugrabil, marveč naj zapade ta del blaga v prid re-

dovolj gradiva za naše liste, sem pri Ivanjem selu blizu Rakeka utekel preko demarkacijske črte. Z vasice Pokojišče nad Borovnjico sem se oziral nazaj na goro Javornik in na notranjske planine, in siknil sem skozi zobe: „da bi vas pomandrale te gore, vi zastrupljevalci mojih ljubljenih bratov.”

Bilo ni ne včeraj in ne danes in tudi blizu ni bilo. Nekoč je bilo, davno in daleč. Ljudstvo je hitelo v množicah v mesto, da se udeleži pomembnega manifesta in tudi moja skromna, malenkostna oseba je hitela, da izrazi protest proti aneksiji naših krajev k državi Efijskij. Ko je bila slovesnost pri kraju, ko so zadnji zvoki „Lepe naše domovine“ skozi množico valoveč zamrli, me je potrepljala po rami roka policaja. Neko „matasto“ ženšče me je ovadilo, češ, ta človek je bil v službi laških vojaških oblasti in je v Postojni vohunil. Šel sem s policajem in tisočglava množica je zrla s studom na mene političnega zločinca, špijona. Oblastveni organi so me vsega preiskali in pregledali vse dokumente in zapiske. Med zapiski sem imel tudi več skic in načrtov. Nekoč se mi je namreč godilo slabo in sem krojaškemu mojstru risal modne vzorce, da sem kaj zaslužil. Iz nekega teh vzorcev je prebrisana glava policijskega nadzornika našla profil železniškega via-

Vinko Nova k:

Iz slovenske Alzacije-Lorene.

(Konec.)

Iz Britofa sem prišel v Košano pri St. Petru k staremu znancu, svobodno mislečemu košan-skemu kaplanu. Tega so Italijani kruto preganjali. Zabrani so mu po deveti uri zvečer odhod iz stanovanja, čeravno bi bil moral k bolnikom s svetotajstvi. Denuncirale pa so ga neke ničvredne tercijalke. Pri chianti-ju sva se pozno v noč pomenila o tem in onem, in ako bi bili Lah prisluškovali, bili bi presenečeni o zaroti, ki sva jo proti njim kovala.

Od njega sem odšel — Ahasver — proti naši lepi, svetovnoznani Postojni. — Vasica Petelinje, kakor je neznatna, vendar zasluži, da njeno ime radi zavednih deklet, tukaj zabeležim. Dekleta iz vasi so na Rešnjega telesa dan postavile mlaje in okrasile vaško kapelico s slovenskimi trakovi in zastavicami. Laški vojak je pripel na kapelico tudi laško trikoloro. Dekle pa je šlo in zastavo odstranilo in jo raztrgalo. Zato jo je Italijan udaril z vso silo po obrazu. Ona pa mu je nastavila lice še enkrat, češ, le še udari in če me ubiješ, bom umrla v narodnem ponosu...

V Postojni je mrgolelo vojaštva, da je bila groza. Bilo je v drugi polovici julija.

vežem dotične občine, kjer se je tihotapstvo godilo.

4. Naj se politični oblasti v Gor. Radgoni dovoli izdajanje prevoznic v svrhu mletja v mlinih v zasedenem delu radgonskega okrajnega glavarstva, ker z dosedanjim sistemom, da izdaja te prevoznice odsek za prehrano v Ljubljani, hodi prebivalstvo prehranjevalni katastrofi nasproti.

Ta glas z naše severne meje je posebno važen in kaže, kako slabo gospodarimo. Razveseljiva pa je izjava ravnatelja prehranjevalnega urada dr. Senekovića, ki pravi:

«Prehrana Slovenije je zagotovljena, ako dobimo dovolj gotovine na razpolago. Blaga je dovolj v Banatu in Bački. namreč žita, koruze in živine. Če dobimo dovolj denarja, bomo preskrbeli Slovenijo do žetve z živili. Cene bodo sevede visoke.»

S tem se je anketa o draginji končala. Cene bodo seveda visoke, ker so židje, tihotapci in dragoletniki še vedno na svetu. Zlo je treba v kali zatreti.

Politični pregled.

Francosko-nemški konflikt. Francosko-nemški konflikt v Maingau je v svojih političnih posledicah zanimiv pojav naših dni. Iz njegovega poteka se da črpati mnogo, a pred vsem to, da postanejo celo nemški komunisti, če treba patrijotični in narodno zavedni Nemci. Ko so v manjska mesta ukorakale francoske čete, ki so jih sestavljali po večini drugokožci, je naenkrat utihnil boljševiski pokret in one mase, ki so se poprej bojevale proti berlinski večinski vladi, so se obrnile proti — Francozom. Niso nastopile sicer z organiziranim in resnim odporom, toda delale so podrobno. Napadale so Francoze od zadaj. Skoro povsod je prišlo do večjih ali manjših spopadov. Na drugi strani pa je ta konflikt pokazal, kako neiskrena, sebična in ljubosumna je zveza antantnih držav. Na nemških rudnikih so zainteresirane ravno tako Francija kakor Anglija in Amerika, pa tudi Italija ni vseeno, kdo jih poseda. Iz teh interesov in iz gole škodoželjnosti, so nastopile vse te prijateljske države proti prijateljski Franciji. Pri tem je najzanimivejši protest one Italije, ki drži že cela leta zasedene naše primorske kraje, ki ji celo po londonski pogodbi ne pripadajo, one Italije, ki je poslala na Reko D'Annunzia in ki je sedaj na nepostaven način zasedla Skadar. Taista Italija si drzne iz načela pravice in samoodločbe nastopati proti francoskemu postopanju v Main-

dukta. Jaz sem se v resnici nedolžno smejal in si mislil: o žnidarček, tudi ti, še danes boš zmenoj v paradižu — oziroma v Ključavničarski ulici.

Drugega dne sem bil, grešnik, postavljen pred višjo oblast. Dolgo sem moral čakati v uradni sobi. Ves potr sem proklinjal nebo in zemljo in vse kar je. Vendar pa sem se vključ svojemu klavrnemu položaju nasmihal, ker sem gledal, kako si je neka uradnica — ogledala na mizi, — s škarjami kodričala lasi in potem s prijateljico čitala neko ljubavno nemško pismo in kako sta zraven čivkale v blaženi laščini. Potem jima je uradni sluga prinesel zemlje s šunko za južino. Ko ste zmllele, je ena privzdignila spodnje krilo in si obrisala mastne roke. Tema se je pridružila tretja iz druge sobe na ponedeljski pomenek. Dvignila je nogo in jo iztegnila po stolu. Najprvo levo, potem desno, pa se vključ vsem navzočim strankam, brez obzira na priučujoče tako temeljito praskala po mečah in stegnih, da sem bušnil v glasni smeh, ker sem se spomnil tiste fantovske:

gau, dočim je razlika med njenim in francoskim postopanjem velikanska. Italija je zasedla naše kraje, da si jih za vedno prilasti, Francija pa je zasedla nemški Maingau le prehodno, da vzpostavi red, ter da prisili nemške državne čete, da se umaknejo iz nevtralne cone, katero so sedaj brez dovoljenja in samolastno zasedle. Ali ni to ironija? Anglija pa je v svoji ljubosumnosti takoj poslala v Maingau tudi svoje čete. In ono angleško časopisje, ki je poprej tako ostro napadalo francosko zasedbo, odobruje sedaj angleško. „Times“ častitajo k angleški soudeležbi ter zahtevajo, naj Angleži zasedejo še vso ruhrsko kotlino.

Madžari ne podpišejo. Madžarski napor da bi ohranili svoj globus cel, se je ponesrečil; na novo predelana mirovna pogodba predložena madžarski delegaciji pušča vse prvotno določene meje nepremenjene. Toda Madžari vključ temu še ne odnehajo. Najnovejše vesti zatrjujejo, da je madžarska mirovna delegacija izjavila, da pogodbe ne podpiše, ampak vstraja na tem, da se določi za odvzete pokrajine plebiscit. Za njimi pa stoji baje — Italija.

Dnevne vesti.

Fond „Slovenske šole v Mariboru“. »Straža« vprašuje, kaj se namerava s tem fondom storiti. Čudimo se temu vprašanju, ker so pri zadnji seji dotičnega odseka bili prisotni tudi člani »Stražine« stranke, med drugimi g. Žebot, ki bi lahko svoj lasten list natanko informiral, da se je soglasno sklenilo, da se pridrži 50.000 K za ljudskošolske namene v severnih obmejnih krajih, o čemur odloča vsakokrat stari, iz obeh strank obstoječ odbor. Ostanek pa se pošlje centrali v Ljubljano, da razpolaga z njim v ljudskošolske namene v krajih, kjer je treba vzgajati slovensko iredento.

Bajoneti, puške, kri! To so zunanji znaki sedanje Protič - Koroščeve vlade. Na Hrvatskem so ponekod določili, da naj se cena kmetskim pridelkom zniža tako, da bo stalo jajce samo 25 vinarjev in v istem razmerju ostala živila, ki jih nosi kmet na trg. Kmetje so se izjavili, da so z določitvijo teh cen pod tem pogojem zadovoljni, ako se istočasno v istem razmerju znižajo cene onih potrebščin, ki jih mora kmet v mestu kupovati. Ker vladni organi v to niso privolili, so sklenili kmetje, da ne nosijo več živil v mesto na trg, in so obenem s posebnimi stražami preprečili, da bi jih drugi kmetje nosili ali vozili tja. Pri taki priliki je napadla žandarmerija kmete ter dva ubila, a 18 težko ranila. Ali ni vladi jasno, da se enostransko ne dajo cene znižati in da s streljanjem ne bodo dosegli drugega, kakor še večji odpor?

Mariborsko okrajno glavarstvo v službi klerikalne stranke. Zadnje dni je razpos-

sinoči sem pri ljubci biu,
sem črne bolhe dobiu, dobiu...

Vsi so radi grohota obrnili oči na mene. Te neljube situacije pa me je rešil uradnik, ki me je poklical iz druge sobe. Ta uradnik, mož prikupljive zunanosti, lepih, krotkih, modrih oči je imel polne roke opravila in je kar v začetku moje zadeve nekaj mrmrljal o „babariji“ in „prazni slami“.

Po dolgem zaslišavanju mi je krepko stisnil desnico in svobodno sem smel oditi. Na hodniku in stopnjicah pa sem molil: o gospod Gulinček, zlata, plemenita edino pametna duša, tebi se imam zahvaliti, da mi ni bilo treba še več noči z slabotno krvco. krmiti uši v družbi kakega „Spanhakla“ v „Grafovem“ zavetišču.

O prijatelji, bratje, čemu ste pljuvali na plamen mojega rodoljubja?

Bistrica ob Dravi, na cvetno nedeljo 1920.

lalo naše okr. glavarstvo na vse orožniške postaje okrožnico, v kateri zahteva od orožništva, da naj natanko poizveduje in nazaj poroča, h kateri politični stranki pripadajo župani in gerenti njihovega okoliša in kakega političnega mišljenja so posamezni člani občinskih zastopov in sosvetov. Čudimo se, da se je naše okr. glavarstvo tako brez-pogojno vdinjalo Žebotu in slepo vse to stori kar on zahteva. Sedanja vlada odstavlja in prestavlja brez vsakega pomisleka uradništvo in učiteljstvo, ki ne trobi v klerikalni rog, sedaj se bo spravila še na naše občine in tam zečela »čistiti.« Vsako nasilje se maščuje nad tistimi, ki nasilno nastopajo, in se bo hudo maščevalo tudi nad klerikalci.

Dospeli so sedaj tudi mali ulični napisi s hišnimi številkami ter se že nameščajo na mesta nekdanjih starih nemških napisov. S temi tablicami izginja iz našega Maribora še poslednji spomin na nekdanjo janičarsko trdnjavo »Marburg a. D.«

Potni listi. Ministrstvo za notranje zadeve je sklenilo radi veljavnosti potnih listov, da veljajo normalno za vso dobo za katero so bili izstavljeni ter se zamorejo rabiti tudi za večkratna potovanja. Dalje je odredilo, da mora biti vsak potni list pri vsakokratnem potovanju vidiran od oblasti, ki ga je izstavila, ali pa od politične oblasti stalnega bivališča. Za izdajo potnega lista in za vsakokratni vizum se do nadaljnjega pobira pristojbina 10 dinarjev (40 K). — Radovedni smo kaj bodo enkrat za vselej izginila ta srednjeveška birokratična strašila. Mesto da bi napredovali, smo uvedli enake potovalne ceremonije, kakor so jih imeli nekoč v despotični caristični Rusiji. Potni listi niso prav v nobeno drugo svrhu, kakor da se z njimi šikanira občinstvo ter da se mu krađe denar iz žepa. Poleg drage železnice naj plača odstoj še 40 K za vizum potnega lista. Potni listi so po drugih državah, kjer so bili uvedeni za časa vojne, skoro povsod že zdavnaj odpravljeni. Celó v po Italiji zasedenem našem primorskem ozemlju jih ni treba več, tako da vsak lahko potuje kamor in kakor hoče. Toda naši birokrati ne morejo zapustiti sedla „amtsimeina“, ampak morajo v splošno nezadovoljnost in ogorčenje itak že nezadovoljnega občinstva vedno krepko sedeti v stremenih.

Napočili so najkrasnejši dnevi za naš Maribor in okolico. Povsod je že razgrnila pomlad svoj zeleni plašč na katerem se bele le krone cvetočega sadnega drevja. Park je ozelenel, cel dan prepevajo v njem ptice. Kdor se potruži na Kalvarijo, vidi pred seboj našo divno dravsko dolino v najlepši pomladni obleki. Krasen je ta kotiček jugoslovenske zemlje, a v Sloveniji gotovo najkrasnejši. Tam zadaj pa leže Slovenske gorice posejane čezinčez z vinogradi in belimi hišami in cerkvami. Komaj danes moremo soditi, kaj smo si ohranili, ko smo si ohranili naš Maribor in Slovenske gorice. Tu v tej lepi zemlji je sejal sovražni tujec seme potujčevanja, ki je žalibog prebogato vzkalilo. Jugoslavija je izruvala te bolne, strupene rastline, toda ne še vseh. Zato pa, zavedni naši Mariborčani na delo. Prirejajte v prostem času pridno izlete v našo krasno okolico, širite našo misel, dvigajte v našem ljudstvu ljubezen do domovine. Ne le v limbuške gostilne, tudi drugam naj vas povede pot.

Javen shod JDS. v Ormožu se vrši prihodnjo nedeljo 18. aprila 1920, ob 8. uri dopoldne, o lepem vremenu na trgu, o slabem pa v gostilni Škorčič. Poročali bodo člani prejšnje demokratske stranke.

Zaupni sestanek pri Sv. Marjeti o. P. je uspel zadnji pondeljek navzlic protagitaciji orožništva prav lepo. Orožniki, ki so stali pred durmi, so morali s kislimi obrazi konstatirati, da je bila soba natlačeno polna in da je morala polovica kmetov stati. Prof. Voglar je poročal o političnem položaju, o vzrokih neznosne draginje, o razmerju naprednih strank, o viničarskem vprašanju, o ženski volilni pravici, o pripravi za občinske in državnozbornske volitve. Z vidnim zanimanjem so sledili kmetje govorniku in se v lepem številu udeleževali debate.

† Šolnik, ravnatelj učiteljskega, Henrik Schreiner je danes 14. t. m. ob 6. uri zjutraj preminul. Pogreb rajnega se vrši v petek ob 14. (2.) uri od učiteljskega. Maša zadušnica bo v soboto ob 8. uri. Slava šolniku! N. v m. p.!

Preložitev koncerta Dijaške kuhinje. Zaradi smrti g. ravnatelja Schreinerja, ki je bil predsednik Dijaške kuhinje, se preloži za petek napovedani koncert na torek, dne 20. t. m. ob 20. uri zvečer. Vstopnice veljajo za ta dan.

Za jugoslovensko matico so na nedeljskem koncertu v Narodnem domu nabrale s prodajanjem brošur in dopisnic ga. Holčeva in gospodične Draga Ulčakarjeva, Milka Marčeva, Adrija Troštova in Vela Osvaldičeva 180 kron. Rodoljubnim nabiralkam iskrena hvala!

Trgovski gremij naznanja: Kolektivna pogodba, sklenjena s trgovskimi pomočniki, stopi s 1. aprilom v veljavo in je novo urejeno plačo izplačati še le s 30. t. m. Vsled vladnega naročila mora trgovski gremij javiti vse tiste člane, ki imajo zaposlenega kakšnega invalida in tiste, ki imajo prosta mesta za invalide. Zato prosi gremij trgovce tozadevnih poročil. Na vlogo zaradi uvoza raznega blaga, katerega import je prepovedan, je dobil gremij od ministrstva trgovine in industrije oddelek v Ljubljani rešitev, da se izjemoma dopušča uvoz samo tistega blaga, ki se na dan, ko stopi ta naredba v veljavo, to je 23. marca že nahajal na potu v kraljestvo. Tozadevna dokazila (faktura, oddaini list, tovarni list itd.) je položiti s prošnjo za uvoz generalni direkciji carin, ki je edino pristojna.

Predavanja na juridični fakulteti ljubljanskega vsenčilišča se prične jutri, v četrtek. Predavanja bo otvoril dekan fakultete prof. dr. Leonid Pitamic.

„Jugoslovenska Matica“. Ustanovni občni zbor glavne podružnice „Jugoslovenske Matice“ za Slovenijo, v Ljubljani se bo vršil dne 25. t. m. Na dnevnem redu bodo pred vsem poročila o delovanju in nalogah ter dosedanjih pripravah, dalje volitve in slučajnosti.

Naši slovaški prijatelji. Naš rojak slikar Žebota, ki živi na Slovaškem, je poslal za „Akad. menzo v Pragi“ 2250 K, ki so jih zbrali za naše dijake naši slovaški prijatelji. Lep zgled za nas!

Stavka v ljubljanski tobačni tovarni. Včeraj je stopilo komunistično delavstvo tobačne tovarne v Ljubljani v stavko, kljub temu, da je vlada že poprej ugodila vsem njihovim željam, drugo delavstvo pa je sklenilo, da bo z delom nadaljevalo. Stavka komunistov je zanišana, saj kot poizkus.

Trboveljska premogokopna družba zgradi v Ljubljani na ogalu Aleksandrove ceste in Gledališke ulice veliko palačo, kjer bo nastanila v prvi vrsti svoje urade, v drugi pa priredi tudi stanovanja za uradništvo. Z gradbo prične že to pomlad. Na razpisani natečaj je bilo predloženih 10 načrtov, od katerih je dobil prvo nagrado inženir Leon Dukič v Ljubljani (10.000 K), drugo arhitekt Roman Treo v Ljubljani (6000 K), ter tretjo arhitekt Vladislav Lavda v Sarajevu (4000 K).

Prostovoljna prodaja plemenskih kobil in konjev. 16. t. m. ob 8. uri se vrši na Tržaški cesti, pred Rapocovo gostilno, prostovoljna prodaja 106 konjev. Konji so težki in lahki. Material je prvovrsten. Vzklicna cena za posameznega konja je 23.000 do 30.000 kron. Konjerejci se opozarjajo na to dražbo.

Trgovske šole v Črni gori. Trgovinski minister je sporazumno s poljedelskim ministrom odredil, da se otvorijo trgovske šole v Baru, Podgorici in Danilovem gradu. Ena teh šol se bo kasneje pretvorila v poljedelsko šolo in bo služila v črnogorske svrhe.

Prški semenj. Prvi prški veliki semenj bo od 5.—28. septembra t. l. Informacije daje semenjska pisarna v staromestnem domu v Pragi. Želeti je, da inozemstvo postavi lastne paviljone. Merodajni krogi bodo dovolili olajšave pri izdajanju izvoznih.

Nenavaden požar. Včeraj popoldan okrog 14. ure sta se med vožnjo na progi med Pesnico in Št. Iljem nenadoma vnela dva vagona tovornega vlaka. V eden vagon, ki je bil naložen s v slamo zaviti stekli za petrolejke je priletela iskra iz lokomotive ter ga takoj spravila v plamen, drugi, v katerem se je nahajalo okrog 30 blagajen pa se je vnel od prvega. Pozvali so takoj našo prostovoljno požarno brambo, kateri se je končno posrečilo ogenj pogasiti. Škoda dosega skoro milijon kron.

Tatvina. V zadnji noči je bila ukradena gosp. Pečniku ena samokolnica, dva sedeža z jovskega voza in ena svetilka. Tatovi so se splazili v prostore tvrde „Balkan“ in so vse to srečno odpeljali. Svari se pred nakupom. Upamo, da bodo ptički kmalu v pasti.

Sokolstvo.

Sokolska akademija v soboto dne 17. aprila 1920. Mlado in nenavadno delavno telovadno društvo Sokol v Studencih deluje smotreno in z izrednimi uspehi. Na akademiji imate priliko, da se prepričate o tem. Društvo ima svoj dom, kuoilo je poslopje bivšega nemškega otroškega vrtca, telovadnico in šolsko zgradbo, kar je društvu ponos, a tudi veliko breme. Pomozimo jim, ko polagajo po polletnem delovanju prvi račun v obliki skrbno pripravljene akademije. Pridite vsi, ki ste prijatelji Sokolstva. Dr. Vladimir Serbec, starosta Sokola v Mariboru. Dr. Ljudevit Pivko, starosta Mariborske Sokolske župe.

Telovadna akademija studenškega Sokola. Veliko zanimanje vlada za telovadno akademijo, ki se vrši v soboto 17. t. m. v Narodnem domu, predvsem radi prostih vaj, „Osvojevanje in ujedinjenje“. V njih se simbolično predstavlja zgodovina jugoslovanskega naroda od leta 1914. do ujedinjenja. Predočuje se nam trpljenje Srbije za časa vojne in zmagovalen predor solunske fronte.

Zadnje vesti.

Vspreh dr. Rennerjevega potovanja v Rim.

DKU Rim, 13. aprila. Pogajanja v Rimu so imela ta uspeh: 1. Italijanska vlada je dovolila Avstriji 20.000 ton moke in žita kot predujem na pošiljatve žita iz Amerike. 2. Italijanska vlada je izjavila, da namerava ustanoviti kompenzacijski urad za terjatve in dolgeve med avstrijskimi in italijanskimi državljani. Za saldo se bodo dovolili večletni plačilni roki. 3. Italijanska vlada hoče trgovinske pravice, po mirovni pogodbi zagotovljene italijanskim državljanom, priznati tudi avstrijskim državljanom. 4. Avstrijski trgovci bodo smeli potovati po Italiji, kakor pred vojno. 5. Italijanska vlada namerava kar najhitreje zgraditi prediljsko železnico. Avstrijska vlada je izjavila, da hoče doposlati načrte za to železnico. 6. Glede železniškega osobja na prepuščenem ozemlju, so se sklenili dogovori za varstvo interesov teh oseb. Sklenili so se tudi dogovori glede dobave angleškega premoga za avstrijsko-italijanski železniški promet. 7. Za avstrijski osebni in blagovni promet v tržaški luki se uvedejo olajšave.

Jadransko vprašanje ne bo rešeno v San Remu.

Beograd, 13. aprila. V tukajšnjih političnih krogih se zelo živahno razmotriva vprašanje, ali bo na konferenci v San Remu jadransko vprašanje sploh prišlo na razgovor. Mogoče je namreč, da tako Pašić kakor Trumbić ne bosta pravočasno toliko okrevala, da bi se mogla udeleževati posvetovanj. Sam

poslanik Vesnić pa skoro gotovo ne bo mogel prevzeti odgovornosti, da bi odločeval o tako življenjskovažnih zadevah. Ker bodo imeli v San Remu dovolj dela z raznimi drugimi problemi, zlasti z nemškim, turškim in madžarskim vprašanjem, je verjetno, da bodo jadransko vprašanje odstavili z dnevnega reda.

Millerandova izjava.

DKU Pariz, 14. aprila. (Agence Havas). V včerajšnji seji zbornice je podal ministrski predsednik Millerand ob splošnem začudenju poročilo po posvetovanjih med londonskim in pariškim kabinetom radi vkorakanja nemških čet v ruhrsko ozemlje. Povdarjal je, da so delavci v onem ozemlju bili čisto mirni ter da jih je le prodiranje nemških državnih čet razburilo ter povzročilo nemire. Vse pa je bilo organizirano nalašč od nemških militaristov, samo zato, da bi dobili s tem povod, da zasedejo ona ozemlja. Radi tega ni francoska vlada mogla postopati drugače nego je postopala. Ako bi bila dopustila da Nemci izvedejo svoje načrte, bi bila s tem sama pustila iz rok ono orožje, ki ji ga je dala versailleska mirovna pogodba ter poleg tega pustila oskruniti francosko čast in spraviti v nemalo nevarnost lastne interese. — Govornik je povdarjal, da je vzpostavitev rednih gospodarskih odnošajev med Francijo in Nemčijo najna stvar in on je pripravljen tudi to upoštevati, da se mora Nemčija boriti v notranjosti z velikimi težkočami, toda pokazati mora vkljub temu vsaj dobro voljo. Zahvalil se je tudi Belgiji za njeno naklonjenost in upoštevanje. Navzoči poslanci so se dvignili s svojih sedežev ter mu priredili velike ovacije. Millerand je izrazil dalje svoje veselje nad tem, da je prišlo med Francijo in Anglijo do popolnega sporazuma v tem, da se tudi v nadalje morajo vsa vprašanja, ki se tičejo izpolnitve mirovne pogodbe z Nemčijo in rešitve drugih svetovnih vprašanj skupno razmotrivati.

Velikanska eksplozija v Aachenu.

DKU Berlin, 14. aprila. Listi poročajo iz Aachena: Včeraj je zletela v zrak vsled silne eksplozije stolberška tvornica za vžigalice. Močno so trpele vsled eksplozije tudi bližnje tovarne in druge zgradbe, pred vsem pa tovarna Rhenania. Doslej je bilo mogoče ugotoviti 20 smrtnih slučajev, število ranjenec pa je velikansko.

Državne čete v Plauen.

DKU Berlin, 13. aprila. «Vossische Zeitung» poroča in Plauen: Včeraj so vkorakale v mesto državne čete, katere je ljudstvo navdušeno sprejelo.

Generaina stavka na Angleškem.

DKU Amsterdam, 13. aprila. Po poročilih «Telegraafa» iz Londona je bila na Angleškem razglašena splošna stavka v protest proti postopanju vlade s političnimi ujetniki. Izven stavke ostanejo samo obrati, ki skrbijo za prebrano.

Wilson je zopet obolel.

DKU Haag, 13. aprila. «Nieuw Courant» javlja iz New Yorka: Govori se, da je predsednik Wilson onemogel. Nejasna poročila iz Bele hiše potrjujejo to vest. Predsednik je ukinil svoje dnevne avtomobilske vožnje. Nadalje poročajo, da se prihodnjih deset dni predsednik ne sme baviti z važnimi vprašanji.

Borzna poročila.

LDU Curib, 12. aprila. (Devize.) Berlin: 10:40, Holandska 216, Newyork 550, London 22, Pariz 34, Milan 21:50, Bruselj 36:50, Stockholm 121:50, Kopenhagen 104, Kristianija 109, Madrid 98:50, Buenos Aires 245, Praga 890, Dunaj 2:65.

LDU Dunaj, 12. aprila. (Devize.) Amsterdam: 8:100, Berlin 430, Curib 38:50, Kristianija 4:225, Kopenhagen 4000, Stockholm 4825; valute: Nemške marke: 429, leji 335, levi 320, švicarski franki: 38:25, francoski franki 1375, italijanska lira 8:25, angleški funt 850, dolarji: 210, carski rublji 270; v prostem prometu: Zagreb: 140, 155, Budimpešta plačilo pri pošt. hran. 98—112, plačilo v žigosanih kronah: 103—117, Praga 325—345, Varšava: plačilo v poljskih markah 132—144, čehoslovaške krone: pettislovenski bankovci: 330—350, manjši bankovci 335—355, novi jugoslov. dinarji 5:75—75—625.

Razne vesti.

Nerodno maščevanje. Mizarski pomočnik Hugon Karoh iz Linca je bil silno ljubosumen, in sicer po pravici. Njegova ljubica se namreč ni dosti zmenila za obljubljeno mu zvestobo, ampak je raje hodila z drugimi fanti na izprehod in v gostilne. Da se maščuje za nezvestobo, ji je pri prvem zopetnem sestanku zažgal lase. Le duševni prisotnosti dekleta se je zahvaliti, da se ji ni zgodila še večja nesreča. Nadležnega in nasilnega ljubimca so zaprli.

Berlinska policija je te dni prišla na sled tiskarni, ki je svojčas tiskala ponarejene kolke za čehoslovaške bankovce. Aretirala je štiri osebe.

Potrata v starem Rimu. Bogati Rimljani so imeli v svojih stanovanjih takšen luksuz, da daleko prekaša potrato današnjih bogatašev. V tako imenovani egiptovski dvorani je vladala največja potratnost. Tu so stale srebrne in zlate posode, ki so imele še posebno veliko vrednost, ako so prišle iz rok priznanih umetnikov. Umetni aleksandrijski stekleni predmeti daleko prekašajo spretnost angleških in čeških steklarskih brusilcev. V starem veku so jako dobro umeli dati steklu vsako poljubno barvo ter so prav spretno ponarejali ametist, safir, oniks in rubin. Skoraj nemogoče je bilo razločevati prave dragulje od ponarejenih. Tudi so znali vlivati steklo v plasteh ter ga potem

rezati ko kamen. V odličnih rimskih hišah in vilah so imeli tudi pinakoteko, ki je bila umeščena na polnočni strani, da bi prehuda solnčna svetloba ne vplivala uničujoče na barve umetniških del. Podobe, slikane večidel na barve umetniških del. Podobe, slikane večidel na les, manjkrat na platno, so bile ali vzdane ali na zid obešene. Knjižnica rimskega veljaka je bila zraven spalnice in delavnice, oddaljena od pouličnega šuma in hrupa, kamor ni prodrlo ropotanje voz, ne kričanje priganjačev tovarne živine, ne zvok rogov in žalostne pesmi pogrebcev, ne otroški vik in krik, ne prepri med sužnji. V knjižnicah so ležali na policah iz cedrovega lesa zvitki pergamenov ali egiptovskega papyrosa; vsak zvitok je imel listek z rdečim napisom t. j. ime pisateljevo ter naslov knjige.

Slov. mestno gledališče.

Repertoar tekočega tedna:

V četrtek 15.: »Sappho«. Ab. A—35.

V soboto 17.: »Divji lovec«. Ab. B—35.

V nedeljo 18.: Popoldne ljudska predstava ob znižanih cenah »Kristova drama«. Zvečer »Hasanaginica«. Ab. B—36.

Izdaja: Tiskovna zadruga.

Odgovorni urednik: Fr. Voglar.

Tiska »Mariborska tiskarna d. d.«

Mala oznanila.

Ozbiljnu gospojicu k odrasloj djeci, koja u kući pomaže i šivati znade, traži se uz dobru opskrbu i dobru plaću. Gospoja Anka Leskovic, Zagreb, Ilica 24. 3—2

Drvarji

se sprejmejo takoj proti dobremu plačilu. Živila se po nizkih cenah in zadostno preskrbe. Izvedbe: Wildenrainerjeva ulica št. 13, pritličje, Maribor.

Naznanilo!

Vsled vedno naraščajočih cen smo primorani **zvišati** pri nekaterih predmetih **cene**.
Kavarnarji mesta Maribor.

Prevzetje restavracije!

Naznanjam cenjen. občinstvu, da sem prevzel s 1. aprilom t. l.

restavracijo

„Narodni dom“

in prosim za obilen obisk. Prevzamem tudi abonente.

Se priporočam najtopleje

Hinko Kosič, restavrater.

258

Svoji k svojim!

Pohištvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprava, podložki, modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapeciranega pohištva v vsakem slogu od proste do najfin. izvršitve po jako nizkih cenah pri trdki za pohištvo

KAREL PREIS, Maribor
Slomščekov trg št. 6

Svoboden ogled! 217 Ceniki zastoj!

Inserati

„Mariborskem delavcu“

imajo vedno

velik uspeh!

Ne zamudite torej ugodne prilike!

Raznašalci časopisov

Invalidi, dobe lep zaslužek. Zglase naj se v upravnistvu „Mariborskega delavca“.

Mariborska eskomptna banka

v Mariboru, Aleksandrova cesta 11

Podružnice: Murska Sobota in Velikovec.

Sprejema: Vloge na knjižice, na tekoči in žiro račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

Kupuje in prodaja: Devize, valute, vrednostne papirje itd.

Eskontira: Menice, devize, vrednostne papirje itd.

Daje kredite: Pod najugodnejšimi pogoji.

Izdaja: Čeke, nakaznice in akreditive na vsa tu- in inozemska mesta.

Daje predujme: Na vrednostne papirje in na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Prevzema: Borzna naročila in jih izvršuje najkulantneje.